

Fórum:Testy2/Pilotní testy

Důvěryhodné testování výsledků výuky, zvláště pokud ovlivňuje další postup studentů, předpokládá, že vlastnosti používaného testu budeme znát ještě před jeho ostrým použitím. K odhadu vlastností testu slouží pilotní testování a pretestování. Oba pojmy se částečně překrývají; termín **pilotní testování** se v této práci většinou používá jako širší označení obou kroků. Pokud je třeba oba kroky rozlišit, rozumí se pojmem **pilotní testování** obecnější „proof of concept“ – jakási studie proveditelnosti, která na malé skupině studentů odhaluje případné chyby v konceptu a designu testu a může přinést i užitečnou subjektivní zpětnou vazbu. Termínem **pretest** se pak myslí formálnější a podrobnější předběžné prověření testu, které umožňuje odhadnout psychometrické vlastnosti otázek, jejich obtížnost, schopnost rozlišit mezi dobrými a slabými účastníky testu a které umožňuje získat subjektivní i objektivní zpětnou vazbu od testované skupiny. Pretestování je srovnatelné s kroky, které se provádějí při vyvozování závěrů z „ostrého“ testování. Zatímco pro samotný pilotní běh testu stačí menší skupina studentů (například 20^[1]) s odpovídající úrovní znalostí a motivací, jako má cílová skupina, pro pretest, sloužící k výpočtu statistických parametrů položek, je třeba skupina větší, nejméně 100 respondentů.

Vzhledem k nárokům na sestavení relevantní skupiny a mnohdy i časové náročnosti se jako pretest často používá první „ostrý“ běh samotného testování. Podněty získané z vyhodnocení předběžných testů je zapotřebí zapracovat v návrhu ostré verze testu. Zpravidla je třeba upravit některé položky. Pokud pretest prokáže významné nedostatky, může však jít i o přepracování celé koncepce testu^[2].

Subjektivní zpětná vazba

Subjektivní zpětná vazba poskytuje velmi důležitou informaci od vybraného vzorku z cílové skupiny respondentů – typicky od vybraných studentů. Ti nám mohou svými subjektivními názory pomoci identifikovat nejasnosti, či chyby v zadání testu. Názory každého člena zvolené skupiny je nutné brát v úvahu a zvážit jejich poznámky a podněty. Skladba pilotní skupiny by měla být vyvážená, nemělo by se tedy například jednat o žáky s nadprůměrnými výsledky, nebo naopak o vyložené slabé žáky. Prostředků pro samotnou realizaci je více. Vzhledem k efektivitě dalšího zpracování je nejrozšířenější dotazníková forma v elektronické podobě, kde je možné odpovědi snadno zpracovat a předat v přehledném formátu pracovní skupině. Níže je uveden výčet vhodných možností, jak lze subjektivní zpětnou vazbu provádět:

- dotazník
- diskusní fórum
- diskuze ve frontální výuce (v případě menšího množství studentů, při větším počtu se tato varianta stává neefektivní)
- poznámky v testu nebo tzv. přemýšlení nahlas (tzv. „think aloud“, viz^[3]), kdy jsou studenti žádáni, aby při řešení testu komentovali nebo zaznamenávali své myšlenkové pochody

Objektivní zpětná vazba

Objektivní zpětná vazba je důležitá pro svou nepopiratelnost, která vychází z matematického zpracování výsledků testu. Závěry objektivní zpětné vazby jsou podloženy a dávají jasné indicie k případné modifikaci nevyhovujících testových položek. Mezi nejznámější a nejhojněji užívané metody patří:

- zhodnocení **obtížnosti** testových úloh (identifikace snadných a obtížných úloh, nevyhovujících otázek, možnost uspořádání úloh podle obtížnosti)
- určení **citlivosti** jednotlivých úloh (analýza a korekce nebo vyřazení úloh s nevyhovující citlivostí)
- vyhodnocení kvality testu jako celku, především jeho **reliability** a **validity**

Při vyhodnocování výsledků testu pilotní skupiny musíme mít na paměti možné odlišnosti pilotní skupiny od cílové, způsobené např. odlišnou motivací obou skupin. Tyto odlišnosti je dobré předem minimalizovat, např. vhodnou „legendou“ provádějící pilotní test.

Odkazy

Reference

1. ALDERSON, J, Caroline CLAPHAM a Dianne WALL. Language test construction and evaluation. New York, NY, USA: Cambridge University Press, 1995, 310 p. ISBN 0-521-47255-5.
2. KOMENDA, Martin a Andrea POKORNÁ. *Benefity a úskalí elektronického testování* [online]. Brno : Masarykova univerzita, 2011, dostupné také z <<http://www.mefanet.cz/index.php?pg=publikace-reporty--souborne-prace&prid=31>>.
3. TAVAKOL, Mohsen a Reg DENNICK. *Post Examination Analysis of Objective Tests*. 1. vydání. AMEE, 2011. AMEE guide; sv. 54. ISBN 978-1-903934-91-3.